

Datum

31-08-2016

Auteur

F.M. Weerman en W. Huisman

Auteursprofiel

mr. F.M. Weerman

[P.W.A. Huisman](#)**Folio weergave**[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)**Vakgebied(en)**

Strafrecht algemeen (V)

Migratie en criminaliteit**Inleiding**

Migratie en vluchtelingen staan meer dan ooit in de aandacht. Vorig jaar probeerden honderdduizenden vluchtelingen uit met name Syrië en Eritrea het Europese vasteland te bereiken, met als gevolg schrijnende situaties en veel politieke onrust. De beelden van gestrande reizigers, gammele bootjes en omgekomen drenkelingen in de Middellandse Zee staan nog op het netvlies gebrand. De situatie lijkt na de afspraken met Turkije wat rustiger te zijn geworden, hoewel een deel van de migratie zich lijkt te hebben verplaatst naar andere routes over de Middellandse Zee.

In Nederland leidde de situatie in eerste instantie tot veel bekommernis om het lot van de vluchtelingen. Na verloop van tijd ontstond er ook zorg over de maatschappelijke gevolgen van de komst van relatief grote aantallen asielzoekers naar Nederland. In sommige plaatsen kwamen buurtbewoners in verzet tegen de komst van asielzoekerscentra uit vrees voor overlast en veranderingen in hun omgeving. Maar ook was er bezorgdheid over mogelijke effecten van de komst van asielzoekers op het niveau van criminaliteit. Deze gevoelens werden versterkt door de gebeurtenissen rond de jaarwisseling in Keulen waar een groot aantal vrouwen slachtoffer werden van aanranding en beroving.

Ook in de criminologie is er op dit moment veel aandacht voor de relatie tussen migratie en criminaliteit. Het onlangs gehouden jaarlijkse congres van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie (NVC) had als thema 'Migratie, terrorisme en grensoverschrijdende criminaliteit'. Zowel de Nederlandse als de Europese nieuwsbrieven voor criminologen waren gewijd aan migratie en vluchtelingen, en het septembernummer van de *European Journal of Criminology* is in zijn geheel gewijd aan de toenemende verwevenheid van migratie, vreemdelingenrecht, strafrecht en angst voor criminaliteit.

Aan het thema migratie en criminaliteit zijn verschillende subthema's te onderscheiden, zoals criminaliteit rond migratie (mensensmokkel), migranten als slachtoffer van criminaliteit (mensenhandel), criminaliteit door migranten en asielzoekers, irreguliere migratie, maatschappelijke reacties op migratie, en selectiviteit in de vervolging en bestraffing van migranten. In deze bijdrage gaan we in op twee subthema's rond migratie en criminaliteit. Het eerste subthema is de relatie tussen migratie en niveaus van criminaliteit. Eind 2015 verscheen een rapport van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid over de integratie van asielmigrant, waarin onder meer wordt gerapporteerd over een onderzoek naar de politiecontacten van asielmigrant die in de periode tussen 1995 en 1999 ons land zijn binnengekomen. Die bevindingen worden besproken in het licht van een eerder onderzoek naar de betrokkenheid van asielmigrant bij criminaliteit en een recent internationaal overzicht van het thema. Ten tweede gaan we in op wat vaak wordt aangeduid als 'crimmigratie', de toenemende vermenging tussen vreemdelingentoezicht en strafrecht als reactie op de komst van migranten. We bespreken twee recente studies die hierop betrekking hebben: een onderzoek van Van der Woude en collega's over de geïntensiveerde controles van de Marechaussee in de grensgebieden en onderzoek van Bolhuis en van Van Wijk over het gebruik van het vreemdelingenrecht om terroristen en oorlogsmisdadigers te vangen of te weren.

Het verband tussen migratie en criminaliteitsniveaus

Het WRR rapport *Geen tijd verliezen: van opvang naar integratie van asielmigrant* (Engbersen, Dagevos, Jennissen, Bakker en Leerkes, m.m.v. Klaver en Odé, 2015) werd geschreven naar aanleiding van de gebeurtenissen rond migranten in 2015. De hoofdvraag van het rapport is hoe de integratie van asielzoekers met een verblijfsvergunning kan worden

bespoedigd. Daarnaast komt echter ook de vraag aan de orde in hoeverre deze groep oververtegenwoordigd is in de criminaliteit. Om daarover uitspraken te kunnen doen, maken de onderzoekers gebruik van een cohortonderzoek onder alle asielmigranten die tussen 1995 en 1999 een verblijfsvergunning in Nederland hadden gekregen. Van deze personen is in het HKS bestand van de politie nagegaan voor welke misdrijven een proces-verbaal was opgemaakt in 2001, 2006, 2012. Het percentage geregistreerde daders onder deze groep is vervolgens vergeleken met andere groepen in de samenleving, waarmee ook kon worden nagegaan in hoeverre een eventuele oververtegenwoordiging is te wijten aan de samenstelling van de groep asielmigranten (die bevat immers een relatief hoog aandeel jongeren en mannen).

Bij een eerste berekening komt naar voren dat het percentage geregistreerde daders onder de groep asielzoekers met een verblijfsvergunning groter is dan onder autochtone Nederlanders. De kans om als verdachte in de politiestatistiek terecht te komen is bij statushouders 3 a 4% in de onderzochte jaren, ongeveer drie keer zo groot als bij autochtone Nederlanders (ruim 1%). Dit percentage is ook hoger dan bij niet-westerse migranten die tussen 1995 en 1999 naar Nederland kwamen en ongeveer net zo hoog als niet-westerse migranten die niet via asiel naar Nederland kwamen (zowel de eerste als de tweede generatie).

Vervolgens berekenen de onderzoekers of er nog steeds sprake is van een oververtegenwoordiging als er rekening wordt gehouden met verschillen in samenstelling van de verschillende bevolkingscategorieën. Gecontroleerd wordt voor geslacht, leeftijd, al dan niet samenwonen met een partner, het hebben van een uitkering, huishoudinkomen en de stedelijkheid van de leefomgeving. Uit deze analyse blijkt dat asielmigranten *niet* vaker worden verdacht van een misdrijf dan autochtone Nederlanders met vergelijkbare kenmerken. Er is nu zelfs sprake van een kleine ondervertegenwoordiging in de criminaliteit van asielmigranten met een verblijfsvergunning. De eerdere oververtegenwoordiging lijkt dus voornamelijk samen te hangen met de demografische kenmerken en de sociaaleconomische positie en leefsituatie van asielmigranten met een verblijfsvergunning.

Een al wat ouder onderzoek naar criminaliteit onder asielzoekers suggereert dat de juridische status van de asielaanvraag van groot belang is bij betrokkenheid bij criminaliteit onder asielmigranten. In 2010 publiceerden De Boom en Engbersen een artikel in het *Tijdschrift voor Criminologie* over de relatie tussen verblijfsstatus van asielmigranten en betrokkenheid bij criminaliteit. Ook zij maakten gebruik van HKS-registraties onder asielmigranten (in het jaar 2004), maar vergeleken daarbij drie groepen: degenen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, degenen die nog in procedure zijn, en degenen van wie het asielverzoek is afgewezen. Bij de analyse werd rekening gehouden met de samenstelling van de verschillende groepen door te corrigeren voor geslacht, leeftijd en burgerlijke staat.

Het bleek dat van de asielmigranten met een verblijfsvergunning 3,4% was geregistreerd door de politie in 2004, van degenen die nog in procedure waren, was 5,4% geregistreerd en van de afgewezen asielmigranten die nog steeds in Nederland verbleven was rond de 10% geregistreerd (het percentage is niet helemaal precies omdat omvang van die categorie niet exact kon worden bepaald). Als rekening wordt gehouden met de demografische kenmerken zijn de verschillen wat kleiner, maar ze zijn nog steeds substantieel en statistisch significant. Verder werd duidelijk dat het in bijna de helft van de gevallen ging om verdenkingen van vermogensdelicten, in mindere mate om geweld en zelden om ernstige of georganiseerde misdaad. Degenen die nog in procedure zijn of van wie de procedure is afgewezen zijn relatief vaker betrokken bij vermogensdelicten.

De auteurs interpreteerden hun bevindingen als ondersteuning voor hun veronderstelling dat criminaliteit onder asielmigranten (mede) te maken heeft met de precaire maatschappelijke en economische positie waarin zij zich bevinden. Asielzoekers zitten vaak lange tijd in de asielopvang, kunnen niet werken of iets opbouwen en hebben soms veel frustratie door de onzekerheid over de uitkomst en door het strakke regime in de asiellocaties. Voor afgewezen asielzoekers wordt de verzorging vanuit de overheid helemaal gestopt. Als ze (illegaal) in Nederland blijven, zijn ze voor hun levensonderhoud dus helemaal afhankelijk van informele contacten of van andere strategieën. Voor beide categorieën kan criminaliteit een alternatieve manier zijn om te overleven, een betere leefsituatie te krijgen of om geld te sturen naar familie. De auteurs zien de relatief grote betrokkenheid bij vermogensdelicten van asielmigranten met een zwakkere juridische status als verdere ondersteuning van deze interpretatie.

Internationaal wordt het verband tussen immigratie en criminaliteit al heel lang bestudeerd. Recent verscheen hierover een belangrijke publicatie van de Italiaanse criminoloog Dario Melossi, getiteld *Crime, punishment and migration*. In dit boek geeft de auteur in slechts honderd pagina's een inzichtelijk overzicht van de relatie tussen migratie en criminaliteit, maatschappelijke ontwikkelingen en criminalisering van migranten over de eeuwen heen. Een van de opmerkelijke constatering in het boek is dat (im-)migratie en criminaliteit lang niet altijd zo sterk met elkaar zijn verbonden als vaak wordt gedacht. In sommige perioden en maatschappijen is de relatie zelfs afwezig of is migratie zelfs verbonden geweest met economische vooruitgang en een daling van de criminaliteit. Er zijn belangrijke verschillen in betrokkenheid bij criminaliteit tussen verschillende typen immigranten en tussen de eerste en tweede generatie. Samenlevingen en historische perioden verschillen ook sterk in houding ten opzichte van immigranten, de kansen die deze krijgen om te integreren en de mate waarin zij worden gediscrimineerd en gecriminaliseerd.

Een belangrijke conclusie uit het boek van Melossi is dat de relatie tussen migratie en criminaliteit sterk te maken heeft met de algemene oriëntatie van een samenleving met betrekking tot migratie. In landen die zichzelf beschouwen als 'immigratielanden' worden nieuwkomers minder geassocieerd met criminaliteit en zijn er voor hen meer mogelijkheden om

een plek te verwerven op de arbeidsmarkt en een formele status te verkrijgen. Een klassiek voorbeeld is de Verenigde Staten, dat *de facto* bijna volledig bestaat uit bevolkingsgroepen die voortkomen uit migratiegolven in de afgelopen eeuwen. In landen met een restrictief immigratiebeleid is het moeilijker voor immigranten om een formele status te verwerven en worden nieuwkomers ook minder welwillend behandeld door de al aanwezige bevolking. In deze samenlevingen is er een duidelijkere link tussen migratie en criminaliteit en wordt migratie op zichzelf al eerder beschouwd als verdacht. Melossi oppert daarom enigszins provocerend dat criminaliteit onder migranten het beste zou kunnen worden tegengegaan door nieuwkomers te verwelkomen en op te nemen in de samenleving in plaats van migratie aan toenemende banden te leggen, zoals op dit moment in veel landen gebeurt.

‘Crimmigratie’ en grenscontroles

De relatie tussen migratie en criminaliteit uit zich niet alleen in een eventueel verhoogde betrokkenheid bij criminaliteit van migranten, maar ook in een verhoogde criminalisering van migranten en migratie. Het begrip ‘crimmigratie’, een letterlijke combinatie van de begrippen criminaliteit en migratie, heeft hierop betrekking. Dit begrip werd met de oratie van Joanne van der Leun (hoogleraar criminologie in Leiden) in de Nederlandse criminologie geïntroduceerd, en beoogt weer te geven dat immigratie in toenemende mate wordt behandeld als crimineel gedrag. Een van de uitingsvormen van crimmigratie is een samensmelting van vreemdelingenbeleid en strafrecht. Naar dit onderwerp is recent veel onderzoek gedaan in de Nederlandse criminologie.

Maartje Van der Woude, Jelmer Brouwer en Tim Dekkers voerden onlangs een studie uit naar de geïntensiveerde inzet van de Koninklijke Marechaussee (KMar) aan de binnengrenzen als reactie op de vluchtelingencrisis en de aanslagen in Parijs en Brussel. De door de KMar uitgevoerde controles vallen onder de noemer van het Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) en worden uitgevoerd in de grensgebieden tussen Nederland, België en Duitsland. Ze kunnen plaatsvinden in treinen en op de wegen, maar ook op de nationale luchthavens op de intra-Schengenvluchten.

De auteurs schetsten vorig jaar in het *Tijdschrift voor Veiligheid* (2015, nr. 2) al een beeld van de wettelijke context en de beleidskaders waarbinnen marechaussees bij de tenuitvoerlegging van het MTV opereren. Belangrijke vraag was in hoeverre deze context en kaders kenmerken hebben van crimmigratie, de vervlechting van het strafrecht en het vreemdelingenrecht. Uit deze verkenning blijkt dat het MTV een complex juridisch karakter heeft: het is een instrument in het kader van het vreemdelingentoezicht, uitgevoerd door militaire politiefunctionarissen die naast hun vreemdelingenrechtelijke controlebevoegdheid algemeen opsporingsambtenaar zijn. In de tenuitvoerlegging van het MTV hebben marechaussees een aanzienlijke discretionaire ruimte ten aanzien van het selecteren van personen en/of voertuigen voor een nadere controle. Doordat er geen redelijk vermoeden van illegaal verblijf aangetoond hoeft te worden en er ook niet per se sprake hoeft te zijn van aantoonbare grensoverschrijding, geven de wettelijke kaders van de Vreemdelingenregelgeving weinig tot geen handvatten aan de concrete invulling van de selectiebeslissingen van marechaussees. De wettelijke grondslag van het MTV brengt met zich dat deze selectie in de eerste plaats moet zijn ingekleurd door de vreemdelingenrechtelijke grondslag van het MTV – het tegengaan en voorkomen van illegaal verblijf in Nederland – maar het is ook mogelijk dat hierbij ook, bewust dan wel onbewust, meer strafrechtelijke associaties een rol spelen. Het onderscheid tussen vreemdelingenrechtelijke of strafrechtelijke basis blijft enigszins ambigu omdat er aan het overschrijden van de formele taakstelling geen duidelijke consequenties verbonden lijken te worden. Van der Woude en collega’s concluderen dat er zowel op beleidsniveau als op wetgevingsniveau keuzes zijn gemaakt die in de praktijk op straat tot onduidelijkheid kunnen leiden ten aanzien van de exacte taakstelling en de daarbij behorende bevoegdheden. De discretionaire ruimte en de ambiguïteit roepen de vraag op hoe marechaussees hier in de praktijk mee omgaan. In het in april 2016 verschenen boek *Beslissen in Grensgebieden* (bij Boom Criminologie), is door Van der Woude en collega’s verslag gedaan van een empirisch onderzoek naar de manier waarop het Mobiel Toezicht Veiligheid door de KMar wordt toegepast en wat het in de praktijk oplevert. De marechaussee was bereid tot grote openheid: de onderzoekers konden mee met een groot aantal diensten en observeerden daardoor meer dan 800 uur aan controlewerkzaamheden. Tevens werden tientallen marechaussees en meer dan 160 gecontroleerde burgers geïnterviewd.

Het onderzoek laat onder meer zien dat er bij marechaussees uiteenlopende beelden lijken te bestaan over het exacte doel van het MTV en daarmee ook over de doelgroepen die in het kader van het MTV interessant zijn. Veel marechaussees gaven aan niet precies te weten waar ze naar moesten zoeken en veronderstelden dat zij alle vormen van grensoverschrijdende criminaliteit zouden moeten tegengaan. Dat gaat verder dan waar het MTV in feite voor bedoeld is, namelijk het tegengaan van illegale immigratie en twee specifieke misdrijven, namelijk mensensmokkel en identiteitsfraude. Ook onder gecontroleerde burgers bestaat er onduidelijkheid over het MTV. Hoewel men zich over het algemeen goed behandeld voelt, heeft een deel van de burgers vraagtekens over de reden van hun selectie.

In de praktijk bleek ook daadwerkelijk dat veel controles niet alleen gericht zijn op zaken die formeel onder de taakstelling van het MTV vallen, maar ook op andere vormen van criminaliteit, zoals het smokkelen en verhandelen van drugs. Sommige, met name jonge, marechaussees lijken die uitbreiding van hun traditionele takenpakket naar ‘boeven vangen’ ook wel aantrekkelijk te vinden. De ambiguïteit van de juridische regels (controle op drugs mag niet, maar als je die tegenkomt mag je wel actie ondernemen) versterkt dit nog eens. Opvallend was verder dat bij controles op auto’s veel wordt gekeken naar het kenteken als basis voor selectie. Daarbij kan het gaan om de een verschil tussen het land waar de

auto vandaan komt en de vermoedelijke nationaliteit van de inzittende. Maar ook wordt het gerelateerd aan mogelijke betrokkenheid bij grensoverschrijdende criminaliteit.

De onderzoekers concluderen dat de onduidelijkheid rond de bevoegdheden leidt tot een uitbreiding van het vreemdelingentoezicht richting het strafrecht en kan bijdragen aan de beeldvorming dat migratie en criminaliteit altijd samengaan. Daarmee is de huidige praktijk een helder voorbeeld van crimmigratie.

Migratie en terrorisme

Een andere vorm van vermenging van vreemdelingenrecht en strafrecht zien we bij inspanningen van het bestuur om terroristen onder vluchtelingen te vangen of te weren. Regelmatig wordt gesuggereerd dat radicale IS-strijders naar Nederland en andere West-Europese landen worden gestuurd om zich daar onder de dekmantel van vluchteling te vestigen, om vervolgens terroristische aanslagen te plegen. Een van de mogelijkheden om dit tegen te gaan is de inzet van artikel 1F van het VN Vluchtelingenverdrag waarin staat opgenomen dat vluchtelingen niet in aanmerking komen voor asielbescherming, wanneer er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat zij in hun eigen land bij ernstige misdrijven betrokken zijn geweest. 1F'ers wordt een terugkeerbesluit zonder vrijwillige vertrektermijn in combinatie met een inreisverbod van maximaal twintig jaar opgelegd, op basis van artikel 25 lid 1 Terugkeerrichtlijn 2008/115 EG in combinatie met artikel 66a Vreemdelingenwet 2000. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven dat de IND inzet op 'het ontwikkelen van nieuwe risicoprofielen en indicatorlijsten voor het herkennen van potentiële 1F-ers in de instroom, het versterken van de informatiepositie, het meer inzetten op een EU-netwerk om informatie te delen en het delen van best practices' (*Kamerstukken II 2013/14, 19637*, 1883, p. 25).

Criminologen Bolhuis en Van Wijk hebben een serie onderzoeken gedaan naar de toepassing van artikel 1F in Nederland. Daartoe hebben zij alle 1F-beschikkingen die in Nederland zijn genomen van 2000 tot 2010 (in totaal 745 beschikkingen) geanalyseerd. Op basis van dit onderzoek concluderen Bolhuis en Van Wijk in *Justitiële Verkenningen* (2015, nr. 3) dat de toepassing van artikel 1F vooralsnog niet veel bijdraagt aan het veiliger maken van Nederland. Toepassing van artikel 1F is primair bestemd voor personen die in het verleden misdrijven hebben gepleegd en heeft tot doel de integriteit van het asielsysteem te beschermen en geen 'veilige haven' te bieden aan vermoedelijke plegers van serieuze misdrijven. Hoewel het volgens Bolhuis en Van Wijk voor kan komen dat de IND via bijvoorbeeld de geheime dienst of andere instanties proactief geïnformeerd wordt over personen die asiel aanvragen, worden 1F'ers in de meeste gevallen geïdentificeerd op basis van informatie die zij zelf geven tijdens de asielprocedure. De kans is klein dat IS-sympathisanten dan over hun verleden of toekomstige terroristische plannen zullen vertellen. Bolhuis en Van Wijk achten het aannemelijker dat relatief laaggeplaatste personen, die als soldaat of ambtenaar bij een repressief staatsapparaat werkzaam zijn geweest, op basis van artikel 1F worden uitgesloten. Die verwachting wordt bevestigd door het gegeven dat van het totaal van 745 1F-beschikkingen, 448 betrekking hadden op individuen van de Afghaanse nationaliteit. Het gaat hier om voormalige functionarissen van de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan die verdacht worden van oorlogsmisdaden of misdaden tegen de menselijkheid. Met betrekking tot recente zaken uit Syrië blijken de tien meest recente 1F-zaken te gaan om aanhangers van het Assad-regime, en niet om mogelijke terroristen.

Artikel 1F maakt ook onderscheid in het soort misdrijven dat de grond voor de weigering van de vluchtelingenstatus kan zijn. Lid a en lid c betreffen de weigering op grond van het hebben gepleegd van oorlogsmisdaden en misdrijven tegen de menselijkheid. Het overgrote deel van de Nederlandse 1F-beschikkingen betreft deze grond. Terrorismen valt hier niet onder. Lid b van artikel 1F heeft echter als uitsluitingsgrond 'serious non-political crime outside the country of refuge prior to his admission.' Dit artikel wordt gezien als 'the appropriate doctrinal environment' om veronderstelde terroristen asiel te weigeren. In het *Journal of Refugee Studies* (2016, nr. 1) beschrijven Bolhuis en Van Wijk de 49 zaken waarin dit artikel de basis was voor de IND om de asielstatus af te wijzen. In 10 van deze zaken zijn de misdaden niet politiek, religieus of ideologisch gemotiveerd, maar meer gepleegd vanuit persoonlijk gewin. In 16 zaken werden de misdaden en/of de organisatie waarmee de aanvrager in verband werd gebracht als 'terroristisch' aangemerkt. In de resterende 23 zaken was er wel een politieke, ideologische, etnische of religieuze motivatie, maar geen duidelijk terroristisch oogmerk. Bolhuis en Van Wijk concluderen verder dat de 1F-beschikkingen in Nederland, in tegenstelling tot veel andere landen en wat UNHCR voorschrijft, alleen gebaseerd zijn op de ernst van de gepleegde delicten en niet ook op recidivegevaar en resocialisatiemogelijkheden.

De vraag is wat er met de veronderstelde misdadigers gebeurt die als crimineel of terrorist worden gezien en via de 1F-beschikking geen asielstatus krijgen. Op grond van de genoemde terugkeerregeling en de Vreemdelingenwet worden zij als ongewenst beschouwd en dienen zij het land te worden uitgezet met het oog op terugkeer naar het land van herkomst. Uitzetting naar het land van herkomst is echter vaak niet mogelijk: omdat daar oorlog is of omdat het land van herkomst weigert mee te werken aan terugkeer. Bolhuis en Van Wijk waarschuwen voor het doorschuiven van deze potentieel gevaarlijke 'hete aardappelen' door Europa.

Een alternatief is strafrechtelijke vervolging. In het *European Journal of Criminology* (12/2015) onderzoeken Bolhuis en Van Wijk waarom het Nederland in slechts 4 van de 745 gevallen gelukt is op grond van 1F afgewezen personen succesvol strafrechtelijk te vervolgen. Zij stuiten op verschillende juridische en praktische problemen. Niet alleen is de strafrechtelijke vervolging voor internationale en terroristische misdrijven al bijzonder moeilijk, ook bemoeilijkt een aantal factoren de

vervolging van 1F-ers nog meer. Een eerste probleem is dat de 'wettig en overtuigend'-bewijsdrempel in het strafrecht veel hoger is dan de bewijsdrempel om iemand uit te sluiten van vluchtelingenbescherming. Een tweede probleem is dat de vermeende delicten op grond waarvan de vreemdelingenbewaring wordt geweigerd kunnen zijn verjaard volgens Nederlands strafrecht. Verder kan de verstreken tijd het strafrechtelijk onderzoek bemoeilijken. Ook komen de verdachten doorgaans uit landen waar het wegens praktische problemen of de veiligheid zeer moeilijk of zelfs onmogelijk is om strafrechtelijk onderzoek te doen.

Een derde probleem is dat de 1F-beschikkingen grotendeels zijn gebaseerd op verklaringen van de asielzoekers zelf. Deze verklaringen zijn uiteraard onvoldoende voor bewijs in een strafzaak. Strafzaken naar aanleiding van 1F-beschikkingen zijn daarom bijzonder intensieve onderzoeken die een lage kans op succes hebben. Het resultaat is dat de 1F-praktijk een goed voorbeeld is van crimmigratie: het vreemdelingenrecht wordt gebruikt waar het strafrecht voor is bedoeld, namelijk het bestrijden van criminaliteit en het veilig maken van de Nederlandse samenleving. Volgens Bolhuis en Van Wijk is het daar echter niet voor geschikt.

Tot besluit

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat de relatie tussen migratie en criminaliteit twee kanten heeft. Aan de ene kant kan migratie leiden tot criminaliteit, maar aan de andere kant kunnen migratie en migranten ook worden gecriminaliseerd door de ontvangende samenleving. Om dat laatste te voorkomen, blijft nauwkeurig en genuanceerd onderzoek van belang. Niet alleen naar de vraag in hoeverre migranten oververtegenwoordigd raken in de criminaliteit, maar vooral naar de verklaringen daarvoor. Het nu beschikbare onderzoek suggereert in ieder geval dat betrokkenheid van asielzoekers bij criminaliteit veel te maken heeft met hun juridische status en met de maatschappelijke omstandigheden waarin ze zich bevinden. Dat betekent dat wetgeving en beleid op dit gebied zich misschien beter zou kunnen richten op integratie dan op verdere restricties in de asielprocedure. Met betrekking tot de waargenomen voorbeelden van crimmigratie is het belangrijk om verder onderzoek te doen naar de bedoelde en onbedoelde effecten van dit beleid. In hoeverre zijn de toegenomen controles langs de grenzen en in de asielprocedure effectief in wat ze beogen, en in hoeverre hebben ze ook ongewenste gevolgen zoals toenemende gevoelens van uitsluiting en discriminatie onder migranten? Daarnaast is het nodig te onderzoeken hoe het onderscheid tussen vreemdelingenrecht en strafrecht scherper kan worden aangebracht in de praktijk.